

فلسفه و منطق

- ۱- گزینه «۳» - یکی از زمینه‌ها و عوامل مهم توجه به عقل و عقلانیت و تفکر فلسفی در جهان اسلام، قرآن کریم و سخنان پیامبر اکرم و عترت گرامی ایشان بود. دعوت قرآن کریم و معصومین به تفکر و آموزه‌های عقلانی و خردمندانه آنان سبب شد که عقل، در فرهنگ عمومی مسلمانان جایگاه ممتاز و ویژه‌ای به دست آورده و همواره از عقل به تجلیل یاد شود. (رفعت‌نیا) (پایه دوازدهم - درس هشتم: عقل در فلسفه - قسمت دوم) (متوسط)
- ۲- گزینه «۲» - تمامی گزینه‌ها ویژگی روح و نفس را درمی‌گیرد، اما گزینه «۲» بنا به نقضی که دارد اشتباه است. در این گزینه ذکر شده که روح یا نفس می‌تواند با تهذیب نفس و تزکیه اندکی از جسم و ماده مجرد شود، در صورتی که می‌تواند کاملاً مجرد گردد. (رفعت‌نیا) (پایه دوازدهم - درس هفتم: عقل در فلسفه - قسمت اول: عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده) (متوسط)
- ۳- گزینه «۳» - سهروردی در کتاب حکمة الاشراق می‌گوید که حکیمان پیش از باستان و قدیم ایران هم از عقل به عنوان یک وجود برتر و متعالی آگاه بوده‌اند و خدا را عقل نامیده‌اند و مزدا را نام خدای جهان آفرین می‌دانستند، با خرد و اندیشه جان‌ها و جهانیان و خرد انسان‌ها را آفریده است. (رفعت‌نیا) (پایه دوازدهم - درس هشتم: عقل در فلسفه - قسمت دوم) (آسان)
- ۴- گزینه «۲» - اگر به گزینه‌ها نگاه کنیم می‌بینیم که عقل در همه آن‌ها نقش دارد، اما در حقیقت صورت سؤال به دنبال نقش عقل به عنوان منبع معرفت است، نه ابزار به کار رفته در منابع دینی؛ یعنی باید ببینیم که عقل در کجا در حیطه امور دینی ما را به حقیقت می‌رساند و آن را کشف می‌کند. از این نظر، چون با استدلال عقلی محض می‌توان وجود مبدأ عالم را اثبات کرد، تنها گزینه «۲» پاسخ کامل خواهد بود و سایر گزینه‌ها به نقش عقل به عنوان یک ابزار اشاره می‌کنند. (سراسری - ۹۹) (پایه دوازدهم - درس هشتم: عقل در فلسفه - قسمت دوم: عقل نزد فیلسوفان مسلمان) (دشوار)
- ۵- گزینه «۱» - در ابتدای دوره رنسانس، اختلافی میان فلاسفه درباره کارآمدی عقل آغاز شد و به تدریج رشد کرد. این اختلاف تا آن‌جا پیش رفت که فیلسوفان اروپا به دو دسته عقل‌گرا و تجربه‌گرا تقسیم شدند. (رفعت‌نیا) (پایه دوازدهم - درس هفتم: عقل در فلسفه - قسمت اول: عقل نزد فیلسوفان دوره جدید اروپا) (آسان)
- ۶- گزینه «۱» - مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان، مانند آفتاب است نسبت به چشم. همان‌طور که آفتاب نوربخشی می‌کند تا چشم انسان ببیند و بینا شود، عقل فعال نیز نخست چیزی به قوه عقلی آدمی می‌رساند، به طوری که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می‌شود و در نتیجه، عقل شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق می‌رسد. (رفعت‌نیا) (پایه دوازدهم - درس هشتم: عقل در فلسفه - قسمت دوم: نظر فیلسوفان مسلمان درباره عقل، به عنوان موجود متعالی) (متوسط)
- ۷- گزینه «۳» - ارسطو انسان را حیوان ناطق نامید و توضیح داد که نطق ویژگی ذاتی انسان است، همین ویژگی او را از سایر حیوان‌ها متمایز می‌کند. مقصود وی از نطق، همان قوه تعقل و تفکر انسان بود. ارسطو عقل را ذاتی انسان می‌دانست. (رفعت‌نیا) (پایه دوازدهم - درس هفتم: عقل در فلسفه - قسمت اول: عقل در یونان باستان) (آسان)
- ۸- گزینه «۴» - از نظر فارابی و ابن‌سینا اولین مخلوق خدا عقل اول است که موجودی کاملاً روحانی و غیرمادی است. عقول دیگری نیز به ترتیب از عقل اول به وجود آمده‌اند. (رفعت‌نیا) (پایه دوازدهم - درس هشتم: عقل در فلسفه - قسمت دوم: نظر فیلسوفان مسلمان درباره عقل، به عنوان موجود متعالی) (متوسط)
- ۹- گزینه «۲» - افلاطون (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس نهم - چیستی انسان ۱: دوره یونان باستان) (آسان)
- ۱۰- گزینه «۳» - تمامی گزینه‌ها مطابق با نظر دکارت هستند، اما این گزینه خطا دارد. روح از قوانین فیزیکی آزاد است، ولی بدن مانند دیگر اجسام از قوانین فیزیکی تبعیت می‌کند و آزاد نیست. (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس نهم - چیستی انسان ۱: دوره جدید اروپا) (متوسط)
- ۱۱- گزینه «۱» - به صورت سؤال دقت کنید. به دنبال عبارتی هستیم که کاستی‌ها و نارسایی‌های پوزیتیویسم را نشان دهد. یکی از نارسایی‌های پوزیتیویسم هم این است که چون مدعی است فقط حیطه‌هایی که با علوم تجربی بررسی می‌شوند، معنا دارند، نمی‌تواند از بسیاری حیطه‌ها و اموری که در زمینه علوم نمی‌گنجد (مثل دین و اخلاق) حرفی بزند. (سراسری خارج از کشور - ۹۹) (پایه یازدهم - درس هشتم - نگاهی به تاریخچه معرفت: حرکت به سوی تجربه‌گرایی مطلق) (دشوار)
- ۱۲- گزینه «۱» - یکی از ماتریالیست‌های اولیه توماس هابز است که در قرن هفدهم در انگلستان می‌زیست. او ذهن بشر را یک ماشین پیچیده مادی تلقی می‌کرد که شبیه یک دستگاه مکانیکی، مثل موتور اتومبیل، کار می‌کند. (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس نهم - چیستی انسان ۱: دوره جدید اروپا) (متوسط)

۱۳- گزینه «۲» - گزینه «۱» مربوط به نسبی گرایان است. گزینه «۳» مربوط به پوزیتیویست‌ها و گزینه «۴» مربوط به تجربه‌گرایان است.

(رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس هشتم - نگاهی به تاریخچه معرفت: ظهور پراگماتیسم) (متوسط)

۱۴- گزینه «۲» - «مریم یا متولد مهر است یا آذر»: ممکن نیست مریم هم متولد مهر باشد و هم آذر، اما ممکن است متولد یکی از ده ماه دیگر باشد،

پس این قضیه مانع‌الجمع است، «لاک پشت یا در آب زندگی می‌کند یا در خشکی»: لاک پشت می‌تواند هم در آب زندگی کند و هم در خشکی، اما مکان دیگری جز این دو مورد برای زندگی ندارد، پس این قضیه مانع‌الرفع است، «انسان یا به هوش است یا بی‌هوش»: این قضیه از دو حالت

خارج نیست، پس حقیقی است. (رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس نهم - قضیه شرطی و قیاس استثنایی: قضیه شرطی منفصل و اقسام آن) (متوسط)

۱۵- گزینه «۱» - هر سه شرط اعتبار قیاس را دارد. در گزینه «۲» شرط سوم را ندارد، زیرا ب در نتیجه علامت مثبت و در مقدمه علامت منفی گرفته

است. در گزینه «۳» اصل کیفیت نتیجه که باید تابع کیفیت مقدمات باشد، رعایت نشده است. زیرا مقدمه اول سالبه، اما نتیجه موجبه است. در

گزینه «۴» شرط سوم رعایت نشده، زیرا ج در نتیجه علامت مثبت گرفته، ولی در مقدمه دوم علامت منفی دارد.

(سراسری - ۹۹) (پایه دهم - درس هشتم - قیاس اقترانی) (دشوار)

۱۶- گزینه «۳» - می‌توان با قضیه منفصل حقیقی، چهار قیاس استثنایی تشکیل داد که همگی معتبراند. در این قیاس از اثبات هر بخش از قضیه،

نفی بخش دیگر و از نفی هر بخش، اثبات بخش دیگر به دست می‌آید.

(رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس نهم - قضیه شرطی و قیاس استثنایی: قیاس استثنایی انفصالی) (متوسط)

۱۷- گزینه «۳» - اگر حد وسط در مقدمه اول موضوع و در مقدمه دوم هم موضوع واقع شود، قیاس اقترانی و شکل سوم است.

(رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس هشتم - قیاس اقترانی) (آسان)

۱۸- گزینه «۱» - تمامی گزینه‌ها به درستی نوشته شده جز گزینه «۱»، زیرا محمول قضایای شخصیه از نظر دامنه مصادیق، از قانون محمول قضایای

محصوره تبعیت می‌کنند. (رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس هشتم - قیاس اقترانی: دامنه مصادیق موضوع و محمول) (متوسط)

۱۹- گزینه «۳» - «آن‌گاه ج د است» تالی که «الف ب باشد» مقدم، زیرا «آن‌گاه ج د است» به «الف ب باشد» مشروط شده است. توانا بود (تالی)

هر که دانا بود (مقدم). توانایی به دانایی مشروط شده است. خوب درس بخوانم تا در امتحان نگرانی نداشته باشم؛ اگر خوب درس بخوانم (مقدم)

در امتحان نگرانی ندارم (تالی). (سراسری - ۹۰) (پایه دهم - درس نهم - قضیه شرطی و قیاس استثنایی: قضیه شرطی متصل) (دشوار)

۲۰- گزینه «۴» - در قیاس استثنایی اتصالی تنها دو حالت دارای نتیجه قطعی‌اند که تحت عنوان دو قاعده وضع مقدم و رفع تالی بیان می‌شوند.

(رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس نهم - قضیه شرطی و قیاس استثنایی: قیاس استثنایی اتصالی) (متوسط)